

Financing Models for Climate Change

[Modele de finanțare a schimbărilor climaterice]

Radu TAȘCĂ¹

¹ Lecturer Ph.D., "Petre Andrei" University of Iași, Romania, e-mail: radu.tasca@gmail.com

Abstract

Climate change represents the most important challenge of today's world and will require creativity, innovation, and resources to find viable solutions. Banks aim to be leaders in environmental financing alongside European Union governments and other entities.

The main banks in Romania (BRD, BCR, Banca Transilvania, Unicredit) have adapted products and services designed to finance the climate changes we are currently facing, offering a wide range of green, sustainable, and sustainability-related facilities, with the main funded sectors being:

- Agribusiness and food products;
- Energy, Defense, Aerospace;
- Oil and gas, Telecommunications, IT and technology, Metals, Utilities;
- Pharmaceuticals, Retail, Real Estate, Steel;
- Transport, Logistics, Automotive Distribution, Equipment, Other industries (textiles, etc.);
- Construction, Infrastructure;
- Municipalities, Local Authorities;
- Insurance, Financial Institutions, Ministry.

In this regard, Climate and Environmental Change Committees have been established, which are consultative, permanent, and whose main mission is to support each bank in carrying out strategic analysis, to present to the Management Committee the measures for implementing the financing strategy by making proposals for setting objectives regarding the adoption of the relevant regulatory framework, monitoring commitments, communication, and any other issues related to environmental and climate matters, adapting to stakeholder requirements, complying with legislative requirements, and ensuring performance monitoring.

Specifically, the following are monitored:

- a) Indirect emissions resulting from the supply chain and the financing portfolio;
- b) Waste generated (paper, IT products);
- c) Energy consumption;
- d) Indirect emissions resulting from energy consumption for electricity, heating, and cooling;
- e) Water consumption;
- f) Emissions resulting from the banks' own activities.

Sustainable financing is also taken into account, along with the contribution to environmental protection through the sustainable financing provided and the positive impact on people's well-being and living standards.

Keywords: climate change; financing risks; credits for emissions trading; global warming; assigned amount units.

How to cite: Tașcă, R. (2026). Financing Models for Climate Change. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași, Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice*, 36, 279-292.

<https://doi.org/10.63331/upalaw/36/25>

Atenuarea schimbărilor climatice este unul dintre cele mai importante obiective globale la care pot contribui băncile, având în vedere produsele și soluțiile de finanțare pe care le pot oferi pentru a sprijini tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon și cu un consum mai puțin intensiv de resurse, în conformitate cu obiectivele Pactului Ecologic European, ale Acordului de la Paris privind schimbările climatice și ale obiectivelor Uniunii Europene în materie de climă. În consecință, băncile devin un susținător puternic și un contributor direct la principalele inițiative internaționale care luptă împotriva schimbărilor climatice și încurajează măsurile de atenuare a acestora. Astfel, în 2017, băncile au adoptat Principiile pentru finanțarea cu impact pozitiv (UNEP-FI) și al recomandărilor Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD), iar în 2019 au aderat la angajamentul de la Katowice, care prevedea alinierea portofoliilor de finanțare la obiectivele climatice globale și la Programul Partener al obligațiunilor climatice, o rețea internațională de actori financiari care orientează investițiile către economii cu emisii importante poluante.

Tot în anul 2019 s-au semnat principiile Poseidon, care promovează emisiile reduse de carbon pentru industria maritimă mondială, prin integrarea obiectivelor climatice în gestionarea portofoliilor și în deciziile de creditare bancară, iar în 2020 și-au asumat contribuția la fondarea Alianței bancare Net Zero, susținând și recunoscând toate aceste inițiative internaționale, străduindu-se să contribuie la realizarea acestor obiective. Pe lângă lupta împotriva schimbărilor climatice, băncile caută soluții și pentru alte probleme de mediu, precum conservarea biodiversității. Băncile din România au introdus, în cadrul politicilor sectoriale de mediu, aspecte privind conservarea biodiversității, care se aplică tuturor operațiunilor bancare și financiare, inclusiv celor dezvoltate de Grupul BRD, și implică proceduri de analiză a tranzacțiilor dedicate (pentru care activul suport este cunoscut și se încadrează în perimetrul evaluărilor) și a clienților.

Obiectivele băncilor având în vedere principalele produse oferite, principalii clienți și zonele geografice se referă, în principal, la:

1. atingerea unei proporții de finanțare ecologică din totalul finanțărilor acordate;
2. creșterea finanțării verzi și durabile în principalele sale industrii de interes pentru a contribui la „ecologizarea” acestora;
3. finanțarea clienților din sectoare precum logistica/transporturile care contribuie și la finanțarea tranziției energetice;
4. finanțarea companiilor de gestionare a deșeurilor care contribuie și finanțează tranziția către o economie circulară;
5. finanțări pentru mai multe activități foarte poluante;
6. creșterea finanțării în sectorul agricol, în anumite zone geografice care au nevoie de sisteme de irigații, precum și de echipamente utilizate în practicile agricole durabile.

Sursa financiară imediată de reacție o reprezintă creditul bancar. Credem că în asemenea situație trebuie să se constituie un mecanism adecvat de analiză și acordare a **unui credit de urgență**, în concordanță directă, însă și cu mecanismul de asigurare și reasigurare. Pornind de la aceste necesități și de la oferta băncilor comerciale de a le onora, sistemul bancar și firmele procedează la fundamentarea și adoptarea de **decizii de creditare**.

Băncile evaluează riscurile de mediu privind contribuția la o dezvoltare sustenabilă prin identificarea și gestionarea riscurilor la nivel de portofoliu de clienți.

În plus, prin tranzacțiile încheiate și în evaluarea riscurilor de mediu și climatice și finanțarea lor durabilă, sistemul bancar își aduce contribuția la următoarele:

- asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării pentru toți, la toate vârstele, prin finanțarea împrumuturilor legate de schimbările climatice;
- asigurarea accesului la energie modernă, fiabilă, durabilă și la prețuri accesibile;
- acțiuni climatice, prin intermediul energiei regenerabile;
- asigurarea unor orașe și așezări umane incluzive, sigure, rezistente și durabile, prin clădiri verzi și proiecte de eficiență energetică și tranzacții de transport nepoluant.

Evaluarea riscurilor de mediu și climatice, finanțarea durabilă și investițiile sunt integrate progresiv în strategia băncilor. Acest program înglobează și abordează așteptările de reglementare și angajamentele voluntare și joacă un rol de pionierat în domeniul produselor „verzi” pe piața românească, contribuind la dezvoltarea unor modele de afaceri mai sustenabile și însoțind clienții în tranziția lor energetică. Evaluarea riscurilor de mediu și climatice poate fi definită ca fiind materializarea negativă a factorilor actuali sau potențiali prin intermediul contrapartidelor sau al activelor investite de bănci, care ar putea avea un impact asupra performanței financiare a băncilor ce se materializează în principal prin riscul de credit, care este afectat în primul rând de expunerea la contrapartidele sale și la activele investite. Prin politicile și procedurile sale specifice, riscurile legate de climă pot deriva din finanțarea și/sau investirea în diferite activități comerciale. Aceste riscuri sunt analizate din perspectiva impactului de mediu și din perspectiva financiară pentru a identifica riscurile care ar putea afecta activitățile economice și financiare și sunt văzute ca factori agravanți pentru categoriile tradiționale de riscuri (riscul de credit, riscul de contrapartidă, riscul de piață, riscurile nefinanciare, riscul structural, riscurile de afaceri și de strategie, precum și alte tipuri de riscuri și alți factori de risc) și ar putea să aibă un impact asupra activităților, rezultatelor și situației financiare pe termen scurt, mediu și lung. Pentru a preveni efectele negative ale acestora asupra activităților băncilor, riscurile sunt identificate, evaluate, prevenite și/sau atenuate în timp util în cadrul sistemului general de gestionare a riscurilor.

Cadrul de gestionare a riscurilor este revizuit și actualizat în permanență pentru a lua în considerare noile provocări. Riscurile de mediu sunt definite după cum urmează:

- riscurile de mediu corespund riscului de materializare a unor factori de mediu care pot afecta negativ performanța financiară sau solvabilitatea unei entități suverane sau individuale;
- riscurile de mediu sunt cele legate de calitatea și buna funcționare a mediului natural și a sistemelor naturale și includ factori precum schimbările climatice, biodiversitatea, consumul de energie și gestionarea deșeurilor.

Riscurile de mediu ar putea avea un impact financiar negativ printr-o serie de factori de risc, clasificați după cum urmează:

- risc fizic, care se referă la impactul financiar actual sau potențial al factorilor fizici de mediu asupra băncilor, a contrapartidelor sale sau a activelor sale investite;
- riscul de tranziție, care se referă la impactul actual sau potențial al tranziției către un model economic mai sustenabil din punct de vedere ecologic asupra băncilor, a poziției financiare, a contrapartidelor sau a activelor investite;
- evaluarea conformității cu criteriile din politicile aplicabile și cu alte angajamente;
- evaluarea gravității oricăror controverse legate de aspecte de mediu;

- definirea unui plan de acțiune pentru prevenirea sau atenuarea riscurilor de mediu;
- identificarea riscurilor dacă activitățile clientului/partenerului de afaceri sau tranzacția cu acel client/partener de afaceri ar putea prezenta un risc de mediu și evaluarea impactului politicilor de sector și a criteriilor de excludere conexe și dacă activitățile sunt obiectul unei controverse legate de aspecte de mediu.

Evaluarea acestor riscuri:

- a) evaluarea conformității cu criteriile din politica (politicile) E&S aplicabile și cu alte angajamente ale băncii și evaluarea gravității oricăror controverse legate de aspecte de mediu. Opinia poate fi pozitivă, condiționată (supusă condițiilor contractuale, planurilor de acțiune, restricțiilor) sau negativă.
- b) definirea unui plan de acțiune pentru prevenirea sau atenuarea riscurilor identificate de mediu. Băncile utilizează instrumentele complementare pentru identificarea și evaluarea riscurilor și care furnizează detalii despre proiecte, companii, sectoare de activitate sau țări care sunt supuse controversei semnificative sau campaniilor publice din partea societății civile din motive de mediu. Scopul acestei liste interne este de a alerta echipele operaționale cu privire la potențialele preocupări înainte de procesul de revizuire a clienților și tranzacțiilor, astfel încât să poată pregăti o evaluare mai detaliată a oricăror tranzacții și clienți relevanți. Lista este actualizată în mod regulat de experții interni și este distribuită tuturor unităților de afaceri relevante.

Principiile Generale de mediu au fost actualizate în 2021 prin adăugarea a trei declarații privind probleme majore transversale:

1. drepturile omului (actualizarea declarației anterioare);
2. schimbările climatice (declarație nouă);
3. biodiversitate (declarație nouă).

Aceste declarații stabilesc principalele standarde pe care băncile sunt angajate să le respecte, încurajând clienții să facă același lucru. Politicile sectoriale definesc standarde care se intenționează să fie implementate în sectoarele potențial sensibile, pe baza cartografierii riscurilor reale sau potențiale.

Politica de creditare din România reprezintă o componentă a politicii monetare¹, băncile, în calitate de finanțator, efectuează evaluări pentru anumite tranzacții dintr-un perimetru definit, legate de tranzacții ce se referă la acele operațiuni care intră în sfera „Principiilor Equator” sau la anumite categorii de servicii pentru care activul de bază este cunoscut și ridică anumite probleme de mediu. Gestionarea riscurilor de mediu legate de tranzacții este inclusă în procesul de acordare a creditelor și se bazează pe competențele de aprobare referitoare la acel client sau tranzacție și procesul de evaluare a clientului. După finalizarea procesului de evaluare, se atribuie o categorie de risc unui client sau unei tranzacții - „risc foarte ridicat”, „risc ridicat”, „risc mediu” și „risc scăzut”. De asemenea, o tranzacție care respectă „Principiile Equator” este clasificată ca nivel A, B sau C. Procesul de evaluare se reflectă într-un aviz care poate fi „pozitiv”, „pozitiv sub rezerva unor condiții” sau „negativ”. Atunci când este cazul, evaluările sunt revizuite de linia a doua de apărare (Departamentul de risc sau de conformitate, în funcție de proces) și pot fi, în cazul în care este necesar, arbitrate pe baza criteriilor de escaladare definite. Orizontul temporal al

¹ E. Pelinescu, R. Tașcă ș. a., *Impactul politicilor de creditare asupra economiei românești*, Editura PIM, Iași, 2009, p. 110.

evaluării depinde de tranzacțiile financiare cu partea și aplicabilitatea unei politici sectoriale (maximum 4 ani).

De exemplu, în conformitate cu politica Grupului SG, BRD a adoptat în cursul anului 2023 instrumentul îmbunătățit pentru evaluarea riscurilor legate de tranziția climatică, denumit „Indicatorul de vulnerabilitate climatică a întreprinderilor (CCVI)”, prin extinderea domeniului de aplicare al acestuia de la 6 sectoare, luate în considerare anterior, la întreaga gamă de sectoare. CCVI urmărește să măsoare impactul marginal al riscului de tranziție asupra solvabilității unui debitor (luând în considerare întregul său grup). Acesta este determinat pornind de la indicatorul de vulnerabilitate climatică a industriei (ICVI), care evaluează capacitatea sectoarelor economice vizate de a face față consecințelor riscurilor climatice și de a se adapta la acestea, bazându-se pe scenariul NZE 2050 al AIE și se aplică tuturor sectoarelor (cu excepția activităților financiare), împărțite în 111 segmente definite în mod uniform și la nivel global. Utilizând un chestionar documentat, experți independenți au determinat un scor ICVI, bazându-se atât pe date calitative, cât și pe date cantitative. Scorul ICVI se bazează pe o evaluare a patru dimensiuni supuse riscului: emisii, costuri, venituri și active. Abordarea se extinde de la un capăt la altul al lanțului valoric (Domeniile de aplicare 1, 2 și 3), deoarece riscurile de tranziție pot avea un impact asupra mai multor aspecte ale activității, precum stabilirea unui plan de acțiune. Interviuul poate fi, de asemenea, o oportunitate de a oferi sprijin pentru tranzacția cu clientul.

Finanțarea durabilă a schimbărilor climatice, parte în investițiile BRD Groupe Societe Generale, și-a continuat acțiunile de promovare a finanțării sustenabile a clienților săi. Acțiunile au fost în conformitate cu angajamentul său Horizon 2025 de a fi unul dintre liderii pieței și de a ajunge la tranzacții de finanțare sustenabilă de 1 miliard EUR. Astfel, BRD a definit un plan de afaceri pentru finanțarea sustenabilă și cu impact pozitiv, obiectivul fiind de a sprijini activitățile de afaceri care protejează mediul și asigură un impact social pozitiv, cu accent pe eficiența energetică și tranziția energetică, mobilitatea curată, proiectele municipale sustenabile, economia circulară, clădirile verzi etc.

Planul de afaceri al BRD Groupe Societe Generale a fost construit în jurul Green Deal al Uniunii Europene, al proiectului Planului național de redresare și reziliență (PNRR) și al Planului de acțiune al UE privind economia și s-a avut în vedere ca principiile privind obligațiunile verzi și împrumuturile verzi, împrumuturile legate de durabilitate, obligațiunile legate de durabilitate, obligațiunile sociale să fie utilizate fie ca referință, sursă de inițiere a tranzacțiilor, fie ca proxy în segmentarea, abordarea sectorială și structurarea finanțării schimbărilor climatice.

Abordarea continuă este una sectorială, cu priorități în proiecte de eficiență energetică, proiecte imobiliare ecologice, proiecte de tratare a apei/deșeuri, agricultură, proiecte de sănătate, mobilitate curată, cu scopul de a valorifica expertiza pe care Banca o are deja în finanțarea în cadrul diferitelor scheme de finanțare. Soluțiile de finanțare durabilă acoperă atât clienții mari, cât și IMM-urile, pe baza unei abordări personalizate; în cazul IMM-urilor, obiectivul este de a avea o abordare din ce în ce mai standardizată, tranzacția trebuind să genereze un beneficiu de mediu. Analizele de impact pentru finanțarea sustenabilă se bazează pe o metodologie recunoscută, făcută publică de către clientul corporativ sau furnizată de o terță parte specializată, cum ar fi un auditor sau un consultant de mediu. În cazul în care se identifică un posibil impact negativ asupra mediului, ca urmare a implementării unei tranzacții, sunt necesare implementarea acțiunilor de remediere sau, în cazul în care este justificat, finanțarea tranzacției poate fi refuzată. Se interzic tranzacțiile, produsele sau serviciile care pot avea un impact negativ asupra

mediului și care sunt asociate pe sectoare care se consideră sensibile. Pentru a gestiona și monitoriza impactul pozitiv al tranzacției, un client corporativ trebuie să prezinte un raport de impact la intervale stabilite pentru tranzacțiile personalizate. Soluțiile de finanțare durabilă sunt implementate prin intermediul unei echipe având expertiză în analizarea nevoilor specifice ale clienților și sprijinirea acestora în proiectele de mediu, astfel încât să poată selecta sau structura soluțiile adecvate și pot promova o gama largă de produse de finanțare durabilă, adaptate nevoilor clienților: Credite/obligațiuni/garanții verzi/sociale/durabile (bazate pe o abordare de finanțare bazată pe impact), precum și Credite/obligațiunile/garanțiile legate de mediu. Pentru clienții corporate, oferta comercială se bazează pe standarde internaționale recunoscute, cum ar fi Principiile de Finanțare Verde și Principiile de împrumuturi legate de criteriile de sustenabilitate și băncile pot oferi, de asemenea, emisiuni de obligațiuni verzi pe piața internațională pentru acești clienți, continuând să se exploreze oportunități de finanțare durabilă, cu un impact pozitiv asupra mediului, legate de energie regenerabilă, mobilitate curată, sănătate, educație dedicată atât clienților mari, cât și IMM-urilor și autorități publice.

Principalele tranzacții realizate de către clienții corporativi de top și IMM-uri: *clienți corporativi de top*: 1) E.ON Energie România și Delgaz Grid: facilitate bilaterală legată de sustenabilitate în valoare de 165 mil. euro, pe baza strategiei E.ON Grup și a planului de decarbonizare a E.ON România, atât pentru nevoile finanțate, cât și pentru cele nefinanțate (Scrisori de garanție). 2) Hyundai România - un împrumut verde - o facilitate de credit Revolving pe 1 an cu utilizare cunoscută a veniturilor a fost pusă la dispoziția unui client corporativ (dealer auto) pentru finanțarea activității curente a acestuia, cu o valoare autorizată de 6 milioane EUR. Împrumutul a finanțat active eligibile cu emisii de carbon zero sau mai mici de 50gCO₂, în conformitate cu criteriile de contribuție substanțială stabilite conform taxonomiei UE.

IMM-uri: 1) Vrancart - un împrumut în valoare de 16 milioane EUR pentru construirea și instalarea unui parc fotovoltaic cu o capacitate instalată de 20,5 MW. Proiectul presupune instalarea a 31.680 de panouri solare și va fi amplasat lângă municipiul Adjud, pe un teren de 29 de hectare. Proiectul face parte din strategia de sustenabilitate a Grupului Vrancart și va consolida capacitățile sale de resurse solare și va reduce amprenta de carbon a producției sale, care asigură finanțarea exclusivă pentru dezvoltarea și exploatarea parcului fotovoltaic, care va reduce emisiile de CO₂ ale companiei cu 15.898 de tone anual. 2) După ce a fost executată prima emisiune de obligațiuni legate de sustenabilitate de pe piața românească în favoarea Autonom Services SA (48 milioane EUR), considerată cea mai mare finanțare a unei companii antreprenoriale românești printr-un plasament privat de obligațiuni, s-a majorat cu 8 milioane EUR facilitatea de împrumut legat de mediu de 5 milioane EUR acordată în 2022. Facilitatea este în deplină concordanță cu principiile Sustainability Linked-Loans, pe baza indicatorilor cheie de performanță ai companiei și cu un mecanism de ajustare a prețului aplicat la îndeplinirea obiectivelor de performanță selectate (verificate extern și independent).

Alte tranzacții sunt reprezentate de împrumuturi dedicate finanțării proiectelor de mici dimensiuni de tip energie regenerabilă și flote verzi, iar o sumă semnificativă pentru tranzacții de finanțare verde este dedicată la 4 municipii, Brașov, Oradea, Pitești și Târgu Lăpuș, în valoare cumulată de 53 milioane de euro, conform pilonului strategic de implicare și sprijinire a comunității. În plus, au fost acordate diferite împrumuturi cu beneficii sociale și de mediu clienților de retail.

Alte credite:

1. Noua casă verde: 347 credite în sumă totală de 85.445.944 RON;
2. Espresso Verde (pentru echipamente de energie regenerabilă) – 22 de credite în sumă totală de 1.404.579 RON;
3. Credite pentru studii – 5 credite în sumă totală de 706.306 RON;
4. Habitat Verde (pentru case ecologice) – 2 credite în sumă totală de 1.110.000 RON

BRD oferă clienților săi posibilitatea de a investi, periodic, în plasamente structurate cu randamentul indexat la evoluția indicilor cu caracteristici de sustenabilitate și a organizat o campanie de distribuție pentru un astfel de produs structurat cu capital garantat la scadență denumit „Biodiversitate”, subscrierile înregistrate depășind echivalentul a 1,1 miliarde euro. Începând cu anul 2023, FDI BRD GLOBAL, unul dintre fondurile administrate de BRD, devine un produs financiar înființat în baza art. 8 din Regulamentul UE 2019/2088, care promovează caracteristici de mediu, cu condiția ca societățile în care se investește să urmeze cele mai bune practici. BRD își propune să contribuie la reducerea riscurilor globale de mediu prin construirea unui portofoliu care are expunere la piețele globale de acțiuni, cu caracteristici de mediu îmbunătățite la nivel de portofoliu agregat.

Pentru a promova caracteristicile de mediu prin construirea unui portofoliu general cu caracteristici îmbunătățite, se utilizează metode specifice: – „screening pozitiv” sau „screening de excludere” pentru a construi un portofoliu cu caracteristici de mediu îmbunătățite, pentru a contribui la reducerea riscurilor la nivel global și interzicerea investițiilor directe în emitenții cotați la bursă, ceea ce include informații privind societățile, proiectele sau tipurile de activități (în anumite regiuni sau la nivel mondial) pentru care a fost identificat un potențial risc de mediu. Această listă se bazează pe cartografierea riscurilor de mediu din surse externe, exista interdicția de a investi indirect în emitenții de pe lista de excludere și de pe lista de identificare.

Au fost stabilite mai multe parteneriate care promovează „soluții ecologice”. Astfel, a fost stabilit un parteneriat cu trei furnizori de instalații climatice (Climateco, Soul Line și Melinda Install), precum și cu trei furnizori de biciclete electrice (Stonefeet, NewBike, EVO Bike). Prin intermediul acestora, Banca nu numai că poate oferi finanțare pentru nevoile personale „verzi” ale clienților, dar îi poate pune în contact cu unii dintre cei mai buni furnizori de pe piața românească.

BRD este Silver Partner în cadrul Romanian Green Building Council (ROGBC), principala organizație care lucrează pentru transformarea și implementarea unei noi generații de clădiri verzi. Prin activitatea lor, interconectată cu instituții financiare sau organisme legislative, se urmărește atingerea următoarelor obiective:

- 1) să dezvolte și să implementeze un set național de standarde și certificate pentru clădirile ecologice;
- 2) să sprijine dezvoltarea industriei construcțiilor verzi;
- 3) să faciliteze accesul la cele mai moderne programe de formare pentru a crea un grup național de experți;
- 4) să sprijine dezvoltarea unui cadru legislativ adecvat care să promoveze construcțiile durabile și să asigure rentabilitatea acestora pentru toți agenții;
- 5) să construiască o organizație complexă prin facilitarea colaborării între toți actorii relevanți de pe piață, cu scopul final de a elimina barierele sistemice și de a promova un mediu de construcție cu adevărat adaptat la criteriile de mediu;
- 6) să promoveze colaborarea la nivel național și internațional pentru a permite schimbul de cunoștințe comune și pentru a încuraja inovarea;

7) să cerceteze, să analizeze și să disemineze cele mai bune practici pentru regiune și să încurajeze adoptarea acestora, pe partea de clădiri ecologice și cu partenerii de retail pentru furnizarea de diverse produse ecologice.

In domeniul biodiversității, în România s-au pus bazele a două parteneriate strategice:

A) Pentru comunitățile urbane, Rețeaua Parcurilor Naturale Urbane, creată cu scopul de a documenta, cartografia și promova 18 zone naturale urbane și periurbane în 10 municipalități pentru a îmbunătăți calitatea vieții în orașe prin protejarea biodiversității lor naturale, orașele și ariile deja identificate fiind: Cluj Napoca (Parcul Est), Satu Mare (râul Someș), Brașov (pădurile periurbane), Bistrița (râul Bistrița, Pădurea Codrișor, Livada săsească de peri seculari), Piatra Neamț (Muntele Cozla), Iași (Circ: lacurile și pădurile), Timișoara (Pădurea Verde, Behelea & Bega), Oradea (Crișul Repede), Arad (Râul Mureș), București (Colentina Lac, Râul Dâmbovița, Pădurea Băneasa, Parcul Văcărești), cu un impact asupra unui număr estimate de 4.200.000 de beneficiari.

B) Pentru comunitățile rurale, programul „Geoparc Oltenia de sub Munte” reprezintă un model de bune practici în dezvoltarea durabilă. Programul își propune să dezvolte Oltenia prin turism, cultură și natură și își propune să construiască o rețea națională – Rețeaua Geoparcurilor din România. În acest moment, în România sunt patru geoparcuri: Oltenia de Sub Munte (aspirant), Carpaterra (aspirant), Geoparc Țara Hațegului, Ținutul Buzăului, pentru energie verde și sustenabilitate, care a lansat un parteneriat cu asociația „Între vecini”, care își propune să ajute vecinii să creeze comunități în blocurile lor și să implementeze proiecte împreună. Proiectul este conceput astfel încât fiecare comunitate să primească un kit de panouri fotovoltaice pentru ca asociația de proprietari să devină prosumator, precum și finanțare + îndrumare pentru 10 activități și aproximativ 17 obiective de dezvoltare durabilă. În prezent, sunt comunități active în București – „Climate Change Summit” – o conferință care prezintă soluții concrete pentru viitor.

Mai mult, băncile fac eforturi de reducere a amprentei ecologice rezultate din propriile operațiuni, obținând rezultate bune în toate domeniile principale: gestionarea energiei, gestionarea emisiilor, gestionarea deșeurilor și gestionarea apei. Impactul direct asupra mediului provine în principal din exploatarea clădirilor în care băncile își desfășoară activitatea, din activitățile desfășurate de angajați, colaboratori și din infrastructura IT. În acest sens, sunt stabilite inițiative specifice pentru a reduce impactul negativ asupra mediului și pentru a optimiza utilizarea resurselor. Eficacitatea acestor inițiative este măsurată prin intermediul diferiților indicatori cheie de performanță de mediu, care sunt monitorizați în mod constant, permițând abordarea oricăror abateri.

Obiectivul este de reducere cu 50% a emisiilor directe și indirecte de gaze cu efect de seră din operațiuni, până în 2030, comparativ cu 2019, inclusiv un obiectiv intermediar pentru 2025 de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră din operațiuni față de 2019, aliniat la obiectivul general și s-a concentrat în principal pe eficiența energetică, Green IT și gestionarea flotei. Sistemul de colectare a datelor privind emisiile de carbon a fost, de asemenea, îmbunătățit prin adoptarea unei aplicații dedicate, permițând o monitorizare atentă a consumului de energie în toate clădirile, prin implementarea mai multor proiecte de eficiență energetică prin intermediul Celulei de Management al Eficienței Energetice.

IT a urmărit acțiuni și practici durabile după cum urmează: a) Politici IT frugale – 1 dispozitiv/utilizator, păstrarea și epurarea datelor, eticheta verde pentru procesele IT, infrastructură foarte eficientă; b) Codare ecologică – prin utilizarea unor tehnologii eficiente

(Cobol, J2EE, C, spring cloud, ETL Informatica, PowerCenter, IBM BAW); c) Facilitățile "Work from home" și semnătura digitală sunt disponibile pentru angajați, Banca fiind complet echipată pentru activități la distanță și fără hârtie.

O serie de instrumente verzi au fost implementate în cadrul programului Green IT:

- Proiecte IT sustenabile, implementate prin testarea unui simulator de tip CSR IT project și a unui ghid CSR, proiectele vor permite calculul amprentei de CO₂ și selectarea și prioritizarea proiectelor în funcție de resursele consumate;

- SoSmart Green Architecture grid introduce criterii de analiză folosite de echipele dedicate pentru arhitectura SoSmart. Toate aceste acțiuni au un impact direct sau indirect asupra consumului de energiei și al emisiilor de CO₂ asociate fluxurilor IT.

Principalele arii de dezvoltare incluse în calendarul programului Green I sunt următoarele:

1. Pentru evaluarea amprentei de CO₂ și introducerea etichetei Green proiectelor IT. Obiectiv: 10 proiecte – Achiziții: sistem de achiziții IT sustenabile. Obiectiv: matrice de selecție a furnizorilor IT cu includerea criteriilor CSR (consum de energie, emisii CO₂, DEE, pentru a acoperi inclusiv calculul emisiilor asociate navei angajaților).
2. Politici de management al proprietăților care să promoveze creșterea duratei de utilizare cu un efect benefic asupra mediului și alinierea politicilor de mediu cu managementul contabil al deprecierii prin aplicarea etichetei Green label proceselor IT.
3. Măsurarea amprentei de carbon în IT și folosirea energiei verzi și va integra indicatorii aferenți consumului de energie verde în instrumentele CO₂ dashboard și Planethic, având în vedere faptul că se utilizează 95% energie din surse regenerabile.
4. Proiecte de digitalizare, inovare și eliminare a folosirii hârtiei (SoftPOS, eAccessibility, ATM-uri fără ecran, automatizarea proceselor manuale/AI etc.) – GoCloud, Office-365 – Optimizarea folosirii datelor (instrumente de măsurare de tip Dynamic Data, politici de stocare și ștergere a datelor).

Se urmărește de asemenea gestionarea eficientă a consumului de hârtie pentru activitățile de zi cu zi. În acest sens, se acordă o mare atenție consumului și procedurilor de reducere a acestuia, precum și implementarea proiectelor ce vizează semnarea electronică a documentelor și arhivarea electronică. Digitalizarea întregului proces de documentare va contribui la îmbunătățirea performanței de sustenabilitate, cu impact și în reducerea emisiilor indirecte provenite din serviciile de curierat.

Inițiativele de gestionare a deșeurilor s-au concentrat pe soluții de colectare selectivă pentru diferite tipuri de deșeuri. Astfel, în majoritatea clădirilor a fost implementat un sistem de colectare separată (hârtie, plastic, deșeuri menajere, sticlă/metal), nivelul de reciclare a deșeurilor a crescut, fiind implementat un program de colectare și reciclare a deșeurilor din echipamentele electrice și electronice.

BRD – Groupe Société Générale este un actor activ în tranziția sustenabilă a economiei românești, asumându-și un rol strategic în promovarea finanțărilor verzi și a practicilor responsabile. În 2024, banca a acordat finanțări sustenabile în valoare de peste 1,8 miliarde de lei, depășind cu mult în avans ținta cumulată pe 3 ani prevăzută pentru 2025. În primul semestru al acestui an, banca și-a consolidat poziția de reper în finanțarea sustenabilă, cu credite în valoare de 351 milioane EUR acordate până la jumătatea anului.

Totodată, BRD a lansat, în premieră pe piața din România, un credit corelat cu obiective de sustenabilitate (Sustainability Linked Loan – SLL) dedicat Întreprinderilor Mici și Mijlocii, consolidându-și astfel angajamentul față de dezvoltarea durabilă și sprijinirea antreprenoriatului responsabil.

Prin Politica de Responsabilitate Socială Corporativă stabilită, băncile din România își consolidează rolul asumat în societate: un partener de încredere pentru angajații, clienții și furnizorii săi, pe care îi sprijină în realizarea planurilor și obiectivelor, și un factor de progres pentru mediu și viitoarea societate românească, susținând dezvoltarea, inovarea și sustenabilitatea mediului.

„Conferința O.N.U. privind schimbările climatice, care s-a desfășurat la Bali - Indonezia, în perioada 3-14 decembrie 2007”², a decis lansarea negocierilor în vederea încheierii unui acord internațional cuprinzător și ambițios privind schimbările climatice pentru perioada ulterioară anului 2012, anul încheierii primei perioade de angajament a Protocolului de la Kyoto, iar negocierile trebuiau să se încheie până la sfârșitul anului 2009. Acesta este obiectivul principal al Comisiei și al statelor membre ale Uniunii Europene – ca reacție la rezultatele îngrijorătoare ale evaluării schimbărilor climatice actuale și viitoare, recent realizate de Comitetul interguvernamental pentru schimbările climatice (L.P.C.C.).

Poziția Uniunii Europene a fost aprobată la 30 octombrie 2007 de Consiliul miniștrilor pentru mediu. Elementele esențiale propuse de Uniunea Europeană pentru acordul privind schimbările climatice pentru perioada de după 2012 sunt:

- limitarea nivelului de încălzire globală la maximum 2 grade Celsius peste temperatura înregistrată în era preindustrială. Respectarea acestei limite presupune că, în următorii 10-15 ani, nivelul global de emisii nu trebuie să mai crească, urmând ca până în 2050 să fie redus cu un procent minimum de 50% față de nivelul înregistrat în 1990;
- reduceri obligatorii mai semnificative ale emisiilor absolute de către țările dezvoltate. Uniunea Europeană propune ca țările dezvoltate să reducă colectiv emisiile cu 30% și cu 60-80% până în 2050 în comparație cu nivelurile înregistrate în 1990. Până la adoptarea unui acord în acest sens, Uniunea Europeană și-a asumat angajamentul independent de a reduce propriile emisii cu cel puțin 20% înainte de 2020, începând cu anul 2008.
- contribuții echitabile și eficace din partea altor țări, în special al țărilor cu economii în plină emergență, care să asigure o creștere economică cu un nivel redus de emisii;
- consolidarea și extinderea pieței mondiale a cărbunelui, inclusiv prin intermediul unor mecanisme mai inovatoare și flexibile. Sistemul Uniunii Europene de comercializare a cotelor de emisii a demonstrat că piața este funcțională;
- intensificarea cooperării în materie de cercetare, dezvoltare și utilizare a tehnologiilor curate necesare în vederea reducerii emisiilor;
- intensificarea eforturilor de abordare a adaptărilor la schimbările climatice. Cooperarea trebuie consolidată pentru a putea face față impacturilor inevitabile ale schimbărilor climatice și, în special, pentru a interveni în ajutorul celor săraci și vulnerabili;
- adoptarea unor măsuri privind emisiile cauzate de transportul aerian și maritim internațional;

² M. Dimitriu, R. Tașcă ș.a., *Managementul financiar și schimbările climatice*, Editura Junimea, Iași, 2009, p. 27.

- reducerea emisiilor cauzate de despăduriri care contribuie în proporție de 20% la emisiile globale de bioxid de carbon.

Banca Europeană de Investiții evaluează investițiile ecologice și oferă cursuri de formare pentru investițiile durabile și pentru înțelegerea cadrului de reglementare al UE pentru finanțarea durabilă, a taxonomiei și a gestionării riscurilor climatice.

Băncile interacționează cu clienții în ceea ce privește finanțările sustenabile, conștientizarea clienților cu privire la acțiuni aliniate cu Acordul de la Paris, care își propune să mențină încălzirea globală mult sub 1,5 grade Celsius până la sfârșitul secolului și să ajungă la zero emisii nete până în 2050, precum și la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale ONU și obiectivele referitoare la conservarea și restaurarea biodiversității.

Se poate menține un standard de înaltă calitate a produselor bancare valorificând oportunitățile de mediu prin creșterea finanțării ecologice prin parteneriatul încheiat cu Banca Europeană de Investiții, axat atât pe finanțarea acordată, cât și pe asistența tehnică în ceea ce privește sustenabilitatea, în sensul analizei identificării piețelor țintă și dezvoltării de produse ecologice, mobilitatea cu emisii zero, creșterea finanțării verzi și sustenabile în anumite industrii pentru a finanța tranziția energetică, tranziția către o economie circulară și utilizarea practicilor sustenabile în agricultură prin modelarea unor soluții de finanțare verde dedicate, bazate pe nevoile și planurile de investiții ale clienților.

Cerințe în conformitate cu Articolul 8 din Regulamentul privind taxonomia (Regulamentul UE 2020/852) privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088, care reprezintă un sistem de clasificare a activităților economice durabile. Articolul 3 din regulament stabilește criteriile pentru a determina ce activități pot fi considerate durabile din punct de vedere ecologic și oferă un cadru pentru ca investitorii și companiile să facă public impactul activităților lor asupra mediului. Regulamentul privind taxonomia urmărește să promoveze finanțarea durabilă și să sporească transparența pe piețele financiare prin furnizarea unui limbaj comun pentru evaluarea sustenabilității investițiilor. În conformitate cu articolul 3 din Regulamentul UE 2020/852 privind taxonomia, o activitate economică este considerată durabilă din punct de vedere al mediului dacă:

- c) contribuie în mod substanțial la realizarea unuia sau a mai multora dintre cele șase obiective de mediu ale UE;
- d) nu aduce prejudicii semnificative niciunui dintre cele șase obiective;
- e) este desfășurată în conformitate cu standardele internaționale minime în materie socială și de muncă, recunoscând principiile consacrate în Carta socială europeană - respectă criteriile tehnice de examinare care au fost stabilite de către Comisia Europeană.

Evaluarea riscurilor de mediu și climatice la nivelul Uniunii Europene se regăsește în Regulamentul (UE) 2019/2088 și stabilește pentru participanții la piața financiară și consultanții financiari norme privind transparența în legătură cu integrarea riscurilor legate de mediu în cadrul activităților de mediu privind furnizarea informațiilor privind sustenabilitatea în ceea ce privește produsele financiare, evenimente legate de climă rezultate din schimbările climatice. Evaluarea riscurilor de sustenabilitate este complexă și poate fi efectuată pe baza datelor disponibile referitoare la aspecte de mediu, iar informațiile disponibile referitoare la aceste aspecte pot prezenta neajunsuri precum: pot fi dificil de obținut, incomplete, estimate, neactualizate și/sau inexacte. Pentru reducerea efectelor riscurilor de sustenabilitate pot fi utilizate diverse instrumente, precum:

- lista de excludere care cuprinde informații referitoare la companiile, activitățile/țările care trebuie excluse pentru nerespectarea criteriilor de mediu;
- lista de identificare care cuprinde informații referitoare la companiile, proiectele sau tipurile de activități (în anumite regiuni sau la nivel mondial), pentru care a fost identificat un potențial risc de mediu. Această listă se bazează pe cartografierea riscurilor de mediu de către banci, precum și pe surse externe.

Guvernul României a aprobat un Memorandum care permite Administrației Fondului pentru Mediu (AFM) să preia și să finanțeze proiectele suspendate din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), în valoare totală de peste 3,7 miliarde de lei, care creează premisele cadrului legal prin care Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) va prelua și finanța proiectele critice pentru comunități, suspendate de la finanțare prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), ca urmare a aplicării prevederilor OUG nr. 41/2025, acestea urmând să fie finanțate din bugetul Fondului pentru Mediu, conform anexelor 2a și 2b ale Bugetului de Venituri și Cheltuieli al AFM.

Printre investițiile prioritare care vor beneficia de finanțare se numără:

- a) extinderea sistemelor de apă și canalizare în aglomerări de peste 2.000 de locuitori echivalenți (81 de contracte, în valoare de peste 1,5 miliarde lei);
- b) colectarea apelor uzate în aglomerări mai mici de 2.000 de locuitori, inclusiv în zone protejate (25 de contracte, peste 270 milioane lei);
- c) sprijinirea conectării populației vulnerabile la rețelele de apă și canalizare (14 contracte, peste 106 milioane lei);
- d) dezvoltarea infrastructurii pentru colectare selectivă și reciclare a deșeurilor – centre de aport voluntar, insule ecologice digitalizate, centre integrate urbane și instalații de reciclare (aproximativ 2 miliarde lei).

Măsura este esențială atât pentru finalizarea unor lucrări vitale în comunități, cât și pentru evitarea riscului de sancțiuni financiare la nivel european, în contextul procedurilor de infringement aflate în derulare privind calitatea apelor reziduale și țintele de reciclare.

Administrația Fondului pentru Mediu finanțează proiectele de mediu lăsate în așteptare, fiind pe deplin angajată să asigure continuitatea și finalizarea acestor proiecte vitale pentru comunități. Deblocarea lor reprezintă nu doar o investiție în infrastructura de apă și deșeuri, ci și un pas concret în îndeplinirea obligațiilor de mediu ale României, pentru că protecția mediului și dezvoltarea durabilă nu pot fi amânate.

Prin aplicarea acestui memorandum, AFM devine principalul finanțator pentru proiectele strategice de apă și deșeuri, consolidând capacitatea României de a respecta jaloanele PNRR și de a răspunde exigențelor de mediu stabilite la nivel european.

Sunt create oportunități de business și colaborări care accelerează tranziția verde, care nu este doar o prioritate de mediu, ci una strategică de business și oferă contextul ideal pentru companiile care vor să transforme sustenabilitatea într-un avantaj competitiv și investiții și colaborări între companii, investitori și reprezentanți ai autorităților, interesați de noi modele de creștere bazate pe eficiență energetică, inovație și adaptare la reglementările climatice.

Un astfel de exemplu este Social Innovation Solutions (SIS), o organizație activă în Europa Centrală și de Est, care accelerează schimbarea sistemică pentru un viitor sustenabil și competitiv. Misiunea SIS este de a crea o masă critică de lideri, organizații și inițiative capabile să răspundă provocărilor globale prin acțiune și colaborare. SIS derulează programe educaționale și de sprijin dedicate sustenabilității, inovării și leadershipului, printre care Academia de Sustenabilitate, Transformator sau ESG Lab. Prin aceste

inițiative, SIS susține peste 20.000 de IMM-uri, ONG-uri și lideri din România și alte cinci țări din regiune, iar prin platforme precum Climate Change Summit și parteneriate între sectoarele public, privat și non-profit, SIS dezvoltă soluții menite să reducă decalajele și să contribuie la tranziția verde a regiunii.

De curând, Guvernul României a lansat ghidul pentru accesarea fondurilor destinate producției de energie regenerabilă, în agricultură, fermierii și procesatorii având oportunitatea de a accesa fonduri nerambursabile pentru instalarea de sisteme de producere a energiei electrice din surse regenerabile, destinate consumului propriu.

Programul se adresează întreprinderilor din sectorul agricol și industria alimentară, legal înregistrate, precum și organizațiilor din domeniul îmbunătățirilor funciare. Sprijinul financiar este oferit prin Fondul pentru Modernizare, gestionat de Ministerul Energiei, iar implementarea este coordonată de Ministerul Agriculturii, prin AFIR.

Ajutorul vizează investiții în capacități noi de producere a energiei electrice din surse solare și eoliene, cu sau fără sisteme de stocare, pentru instalații de până la 1 MW sau peste acest prag.

Scopul principal al schemei este reducerea costurilor de operare, creșterea competitivității și protejarea mediului înconjurător.

Concluzii

Protecția mediului înconjurător a devenit o problemă de importanță globală, care preocupă majoritatea țărilor datorită efectelor negative pe care le produce asupra naturii și vieții. În acest context, sunt necesare eforturi financiare importante care se realizează la nivel mondial și în fiecare țară în parte, în cuprins fiind detaliate modalitățile principale: credite acordate de băncile comerciale naționale și internaționale, guvern și Uniunea Europeană.

References

- M. Dimitriu, R. Tașcă ș.a., *Managementul financiar și schimbările climatice*, Editura Junimea, Iași, 2009.
- E. Pelinescu, R. Tașcă ș.a., *Impactul politicilor de creditare asupra economiei românești*, Editura PIM, Iași, 2009.
- Regulamentul 2019/2088 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind informațiile privind durabilitatea în sectorul serviciilor financiare, publicat în jurnalul oficial al Uniunii Europene în data de 09.12.2019.